

Kis kece lányom

SZÁNTÓ TIBOR

Fordulj ide, kis kece lányom, meséljek neked? Hát jó, figyelj csak. Amerikáról mesélek, ott is egy kis városkáról, annak egyeteméről, az egyetem nagy tornyáról, a toronyban harangjátékról. Berkeley a városka neve, Amerika délnyugati szögletében fekszik, a Csendes-óceán partvidékén, a San Francisco-i öböl partján, San Franciscótól, a nagyvárostól, egy óriáshajításnyira. Tiszta időben a Golden Gate híd is látszik a városka dombjairól, az öböl partjáról, az az amerikai Aranykapu. Este meg Frisco fényeit lehet nézegetni onnan, meg a magas házak sötétedő égre vetülő körvonalait, a skyline-t. Így mondják ott. Az is szép.

Hát ebben a városkában, Berkeleyben, van egy híres-neves egyetem, s annak épületei között, tágas-füves terektől övezve, magasodik egy torony. Olyan campanile-féle, tudod, amelyet Velencében láttunk, Olaszországban. Annak mintájára épült, egy gazdag bankár özvegyének az adományából, 1914-ben, amikor itt, Európában az I. világháború kezdődött. Tényleg harangtorony ez is, jó magas, majdnem száz méter, s a lépcső mellett lift is van benne, hogy könnyebben feljuthasson az ember a tetejébe. Onnan szép csak a kilátás! S ott fenn, a torony süvege alatt harangjáték van, sok-sok harang, kisebbek, nagyobbak, magasabb és mélyebb hangúak. Játsszani is lehet rajtuk, olyasféle billentyűzetel, amilyen a templomi orgonáknak van, meg a zongorának Nagyinál, Zalaegerszegen. S játszanak is rajta, háromszor egy nap, mindenféle dallamokat, dalokat. Az egy hónap alatt, amit ott töltöttem, néha magam is hallottam az épületekbe is be-beszűrődő hangokat. Egyszer azonban – véletlen volt?, ki tudja? – éppen ott mentem el a torony alatt, déltájban, amikor megszólaltak a harangok. S tudod mit muzsikáltak? Azt, hogy „Kis kece lányom, fehérbe vagyon ...”

Kis kece lányom. Ilyenkor bizony megidul az emberben valami, szavakkal nemigen leírható. A lelkét érinti meg a zene, de igazán. Melengeti, végigcirógatja. A szemét meg bepárásítja. S az ember ilyenkor hazagondol. Kis kece lányára – másfél éves voltál akkor – családjára, barátjára, városára, országára. Bartók Bélára. Kondor Bélára. Hamvas Bélára. Huszárakra és Latinovits Zoltánra. Adyra, Csontváryra. Másokra. Arra, hogy milyen jó magyarnak lenni. Ezt a kivételes nyelvet bírni, ezen írni, olvasni, gondolkodni. Beszélni. A hortobágyi, bugaci szélben állni, a Pilisben kirándulni. A Mátrában szarvast lesni, a Balatonon túlpartot, aranyhidat nézni. Mészelfalás parasztházban lakni, az ablakba muskátlit rakni. Szüretre, disznótorra menni, meg-megrészegedni. Friss ropogós kenyeret szelni. Szalonnázni, halászlét enni, s Európába mégis otthon lenni...

S ilyenkor az ember nem gondol szemétre, mocsokra, kipufogófüstre, rossz levegőre. Panelházakra és pannellekekre. Lapátkezű szülészekre, teljesítményképtelen emberekre, rágalmazókra, besúgókra, autó- és ajtótolvajokra. Korrupcióra, „kéz kezet mos”-ra, sógor-koma-jóbarátra. Magyarkodókra. Érdemtelen érdemekre, sikerattribúcióra. Siralmas kisszerűségre, magamutogatásra, önteltségre. Álságra, kváziságra. Európán kívüliségre...

Ilyenkor az ember rád gondol, kis kece lányom. Arra, hogy ha hazajön, esténként megfürdet és mesél neked. Hát most mondd meg, mit meséljek még neked, mire tanítsalak, mire neveljelek? Egérke legyél? Vagy oroszlán?

Mit játsszunk? Bujócskázzunk? Furulyázzunk, citerázzunk? Hegedülsz nekem valamit, vagy hangszersorakozót csináljunk? Vagy építsünk, az élményfüzetbe ragasszunk, vagy képeket nézegessünk? Vagy menjünk ki? A Duna-partra, sétálni, kavicsot, csigaházat, falevelet szedni? Erdőbe menjünk, kirándulni, hegyet mászni? A ropogós avarba

bokáig süllyedni? Szarvasok nyomába lépni, hús forrásból inni, szarvasokká válni? Vagy úszni menjünk, vízben lubickolni? Biciklizni? Vagy csak ide a játszótérre, csúszdázni, mászókéra mászni, homokba harapni? Vagy meséljek még neked? Madarakról és vadakról? Rókákról és kecskékről? Káposztákról? Mátyás királyról? Az igazságról? Vagy a sárkányokról? Elvezesselek-e a barlangjaikhoz? Hiszen maguktól is jönnek, látod... De, ugye, már nem félsz tőlük? S megtanulsz sárkányt vívni, ha kell, odacsapni, elintézni? Hét fejüket levágni.

Mert néha, bizony, oda kell csapni. S ezt most kell, most lehet megtanulni. Örökegérből már sosem lesz orozlán, tudod? S tudni kell orozlánná válni. Ha sárkányok jönnek, sárkányt vívni. Harcolni. Hét fejüket levágni!

Kis kece lányom. Hát erre szeretnék én megtanítani téged. Meg arra még, hogy őrizd meg az egészséged. Játssz. Gyurmázz, fess, énekelj, labdázz, ugrálj, táncolj, rajzolj, számolj, olvass, írd, szavalj, kirakózz, építs, vágj ki képeket és ragassz, kérdezz, beszélj, dobolj és hangszereken játssz, élvezd a vizet, a levegőt, a homokot, a hegyet, a havat, a telet és a nyarat, a fát, a virágot, a füvet, az állatokat, az embert. Él. Egészen. Egészen élj. S az iskolákban ne engedj magadból lefaragcsálni. Oroszlán légy. Vigyázd a labdát, az építőt, az ollót, a homokot. Ne légy, de maradj egész.

S ha netán Berkeleyben jársz egyszer, keresd fel a tornyot és hallgasd meg a harangokat. És ha éppen azt muzsikálják, hogy „Kis kece lányom...”, akkor engeddd, hogy szíved a szellők szárnyán hazaszálljon. És mondd el tiéidnek, kis kece lányom...